

9. SØNDAG ETTER PINSE
FELLES NATTVERDGUDSTJENESTE

Skårer kirke søndag 2. august 2009

Matteus 7,15-20

PREKEN

BERGPREKEN

Når jeg var i Israel i fjor var vi en dag i området ved Genesaretsjøen. Derfra kjørte vi opp i fjellsiden til et sted man ser for seg at Jesus holdt sin berømte bergpreken. Vakkert sted med vakker utsikt og Jesus starter talen sin med de vakre saligprisningene: Salige er de som er fattige i seg selv for himmelriket er deres. Bergprekenen er det mest særegne uttrykk for Jesu lære, og da ikke minst hans etiske forkynnelse. Den rette ferd, den nye rettferdighet i Guds rike. Selv om det bare er Jesus selv som kan leve opp til den standard som her settes, så står bergprekenen der til utfordring og selvransakelse både til den troende menighet, men også til samfunnet med sine lover. Ingenting har hatt mer innflytelse på den etiske tenkning i vesten enn denne talen.

Vår tekst er hentet fra avslutningen av bergprekenen. Jesus har samlet sin undervisning i den gyldne regel, "alt dere vil at andre skal gjøre mot dere, skal dere gjøre mot dem". Nå dreies fokus over mot hindringer som gjør veien frem smal og trang, og farer som lurar.

Vi leser fra Matteus 7,15-20: *"Vakt dere for de falske profeter! De kommer til dere i saueham, men innvendig er de glupske ulver. På frukten skal dere kjenne dem. Høster en kanskje druer av tornebusker eller fiken av tistler? Et godt tre bærer god frukt, et dårlig tre bærer dårlig frukt. Et godt kan ikke gi dårlig frukt, og et dårlig tre kan ikke gi god frukt. Hver tre som ikke bærer god frukt, blir hogd ned og kastet på ilden. Derfor skal dere kjenne dem på fruktene."*

Etter vår tekst advarer han mot disipler som med et munnhell kaller han Herre, Herre, men ikke gjør hans himmelske Fars vilje, før han avslutter med lignelsen om han som bygde huset på fjell og han som bygde på sand. Og i møte med falske eller ekte profeter, disipler og husbyggere skilles det gjennomgående på et punkt. Om de ikke bare hører ordet, men gjør etter dem. Om de bærer fruktene av et liv i etterfølgelse av Jesus.

FALSKE PROFETER

Men i dag gjelder det altså de falske profeter. Etter jødisk tankegang var profetens tid forbi. Men når Messias kommer skulle profetene igjen tale. Dermed skjønner vi det kontroversielle i døperen Johannes sitt liv og om han skulle kalles en profet. For hvem er da Messias? Vi vet det. Med Jesus er den messianske tid kommet og med dem profeters virke. Jesus og hele NT anerkjenner helt klart en profetisk tjeneste i kirken og menighetene. Advarselen mot de falske profetene forutsetter jo at det er ekte profeter som skal ha en funksjon i menigheten. Og blant de første kristne, slik vi leser om dem i NT, var den profetiske tjeneste, om en tidvis omstridt, en naturlig og viktig del av menighetens liv og virke.

Jeg undres om kirken, ettersom den fikk sin fastlagte bibel og gjennom historien et hav av læreutlegginger og akademiske studier, har skjøvet profeten vekk til fordel for læreren. En omskrivning av Jesus ord i dag kunne være: "Vakt dere for den profetløse kirke. Vakt dere for den lærer- og forskerdominerte kirke." For vi må innrømme at våre menigheter ikke har plagsomt mange

profeter og profetiske budskap. Starten på en endring for oss i dette er å sammen erkjenne at en profetisk tjeneste hører til i Guds menighet og at vi mangler den.

Men altså, i dag gjelder det advarselen mot de falske profeter. Fokuset er ikke på verdens villedere, men villedere fra menighetens midte. Ulv i fåreklær spiller særlig på bildet av menigheten som sauer under hyrdens ledelse og beskyttelse. Og ulven er sauens verste fiende. Ulv i fåreklær viser til hvor vanskelig det kan være å skjelve i disse tingene. For det falske kan i mange ting ligne på det ekte. Falskheten blir kanskje bare synlig på biter av helheten.

En profet taler på vegne av Gud uten å måtte henvise til bibelen. En inspirert åpenbaringstale, ord fra Gud inn i den aktuelle situasjon. Til enkeltmennesker eller hele menigheten. Som forutsigelse, til opplysning, veiledning eller trøst. Men her finns det også falske profeter, og bibelen er klar på at profetier må prøves. Jesus sier at de falske profeter skal kjennes på fruktene. Frukten kan vel i hvert fall forstås i tre retninger:

1. En lære som ikke er i samsvar med Guds Ord
2. En livsførsel som strider mot kristen etikk.
3. Resultater av læren.

DÅRLIG FRUKT 1 – LÆREN

Den dårlige frukten kan tas på smaken av en lære som ikke er i samsvar med Guds Ord. I dag har vi jo mange kirkesamfunn hvor vi i stor grad anerkjenner hverandre som kristne søsken. Uenighet om lære er blitt til ulike kirkesamfunn, og kan ikke kalles falske profeter. Selv om nok både Luther og pinsevernens Barrat og andre nok ble kalt det når de sto fram med sin lære. Men når Jehovas vitner ikke anerkjenner Jesu guddommelighet er grensen passert. Og når mormonerne tillegger Smiths bok samme autoritet som bibelen er grensen passert. Da forkynner de et annet evangelium, som vi hørte det lest fra Galaterne.

I vår tid har samlivsspørsmål og da først og fremst homofilis spørsmålet vakt størst splid og uenighet i kirken verden over. I tillegg til hva som er rett ut fra bibelen og fra ulike menneskers liv og erfaringer, står kampen om dette er et spørsmål som vi kan ha ulike syn på i kirken eller om det er kirkesplittende og vranglære. Dette er en vanskelig sak. Jeg står nok på kirkens gamle syn i denne saken, og synes den har fått en ny og mer alvorlig dimensjon med den nye ekteskapsloven. Et samfunn må ha ordninger for homofile og lesbiske slik partnerskapsloven ga. Der hadde de alle rettigheter unntatt barn. Det er det nye og mest alvorlige med den nye ekteskapsloven, i tillegg til at ekteskapets innhold som forholdet mellom mann og kvinne, kjent fra alle sivilisasjoner gjennom hele historien, nå også omfatter to av samme kjønn. Å ha en lov som normaliserer å bytte ut halvparten av barnets opphav ut til fordel for en medmor eller medfar, er for meg over grensen. Om vi som kirke skal kalle dette rett lære er et avgjørende spørsmål som presser på. Vi skal om en drøy måned velge representanter til kirkemøtet, vårt storting. Jeg regner med at det vil bli gjort kjent hva kandidatene mener om denne saken. For meg vil det være noe av det avgjørende for hvem som får min stemme.

DÅRLIG FRUKT 2 – LIVSFØRSEL

En annen frukt som kan smake dårlig er adferden, livsførselen til profeten. Det må være samsvar mellom liv og lære. Adferden kan observeres. Og som for folk flest viser historien at det er penger, makt og sex som viser seg og være utfordringene for den gode frukt.

I Bergen var jeg med på et seminar som brukte bildet av en saueflokk med en gjeter midt i blant dem. På avstand sto det en glupsk og aggressiv ulv. Spørsmål under bildet lød: Hvor mange ulv er det på bildet? Svarer var – det vet vi ikke. Seminaret ble holdt av en kvinne som hadde blitt utsatt for seksuelle overgrep av en ledende forkynner. Hyrden som skulle vokte hjorden var en ulv i fåreklær. Maktmisbruk enten det er sex eller andre ting som utnyttes, er kanskje ekstra sårbart i menigheter og åndelig sammenhenger. Ledere her kan i tillegg til sitt ansvar og posisjon bruke sin åndelige autoritet. Sammen med en kultur hvor sjelesorg og fortrolighet i personlige samtaler med omsorg og støtte, kan åndelige fellesskap bli et eldorado for profeten og andre ledere som misbruker sin makt.

For vel 10 år siden sto Lysbærerne frem. En vekkelse i New Age miljøet i Trondheim hvor mennesker kom til tro på Jesus, ånden virket og spennende profetier for landet ble delt. Mange tydelig og robuste kristne ledere fulgte dette og gikk til dels inn som veiledere i dette. Lengst gikk pastoren i Vinyard. Jeg kjente han, mest av omtale, som en av de mest overgitte og sannhetssøkende kristne ledere. Med et stort hjerte for Gud. Mange ante i starten en etterlengtet vekkelse over landet vårt. Enden på det var at pastoren skilte seg fra kona si og flyttet opp til sin åndelige hustru i Trondheim. For det var noe av det nye Gud gjorde. Ga en åndelig hustru til en gift pastor. Når denne overgitte og grunnfestede pastoren ikke så hvor på tvers av bibelens lære og en kristen livsførsel dette var, ante jeg på en helt ny måte forførelsen og de falske profeters makt.

DÅRLIG FRUKT 3 – RESULTATER AV LÆREN

Resultater av læren skiller seg fra det første punktet ved at man kan merke det på resultatene av læren, ikke på lærens innhold. For å vri dette positivt. Bidrar profeten med sin tjeneste til å bygge opp? Bidrar profeten eller forkynneren til at det skapes fellesskap av mennesker som elsker Gud og som gir hans kjærlighet videre til hverandre? Bidrar profeten til å sette mennesker fri til å søke Gud og ta ansvar for eget liv? I motsetning til å rive ned med ødeleggende konflikter, til å skape skiller i fellesskapet hvor mennesker blir mer opptatt av egen posisjon og ære, og binder mennesker til seg selv.

VÆR KRITISK!

Vær kritisk. Jesus ber oss om å være våkne og ikke sluke alt. Ikke ta for god fisk alt som blir sagt av mennesker på vegne av Gud. Heller ikke det jeg nå har sagt. Jeg tror og mener jeg har lært rett og godt, men det er en stående oppfordring til hver enkelt av oss og sammen om å være våkne og vokte oss for falske profeter og ledere.

Det skjer i dag at profeter og ledere forkynner budskap som er et annet evangelium enn det som Jesus har gitt oss. Det skjer i dag at profeter og ledere utnytter sin posisjon og makt og har en livsførsel, fortrinnsvis i det skjulte, som vi må ta ansvar for å stoppe. Og jeg tror også at vi i vår kirkesammenheng i dag må vokte oss for den profetløse kirken. For den ekte profeten kan være en helt avgjørende kritisk brikke til å veilede en menighet og dens ledere som måtte ha kommet på ville veier.